

Voksenopplæringsforbundet

Kultur- og kirke-departementet
Boks 8030 Dep,
0030 Oslo
Att: Nina Børge-Ask

”Bibliotekreform 2014”

Takk for muligheten til å avgi høringsuttalelse om ”Bibliotekreform 2014 – Del 1 Strategier og tiltak”. Vi har i vår uttalelse forsøkt å følge anbefalingen i høringsbrevet med hensyn til mal:

1. Generelle kommentarer

Bibliotek og opplysningsorganisasjoner har vokst fram i Norge fra den felles rot vi kan kalle folkeopplysning. Vi har fulgt hverandre gjennom 200 år, fra folkeboksamlinger på Sunnmøre og norskdomsrørslas studiearbeid til kunnskapsnettverk i Hordaland.

Voksenopplæringsforbundet ble stiftet som Samnemnda for studiearbeid i 1932. AOF var stiftet året før, og året etter fikk vi det første statlige tilskudd, som var støtte til bokkjøp i studieringer. Daværende biblioteksjef Arne Kildahl var sentral i samarbeidet mellom våre to greier på folkeopplysningens tre i mange år.

Mens bibliotekene ble offentlige institusjoner, har opplysningsorganisasjonene og senere studieforbundene basis i frivillig sektor. Våre miljøer er både samarbeidspartnere – bl.a. gjennom de årlige Læringsdagene for voksne – og ikke minst brukere av bibliotekene.

Biblioteksystemet i Norge – i første rekke representert ved Folkebibliotekene – har vært og er svært viktige for oss, både i praksis og som ideologisk fellesskap. Derfor går vi prinsipielt inn for en styrking av biblioteksystemet i Norge. For oss er det derfor også viktig at bibliotekene kan opprettholde og utvikle en så desentral struktur som mulig. De må være til stede der folk bor, helst fysisk, men i alle fall digitalt.

For oss er biblioteket en møteplass og et sted for kunnskapshenting og læring. Tusenvis av studieringer har opp gjennom årene tydd til biblioteket når erfaringskunnskapen i ringen er kommet til kort. Svært mange kurs har også brukt biblioteket som sted for gjennomføring, med den åpenbare tilgangen til lagret kunnskap det har gitt deltakerne, og lærerne.

Vofos visjon er kort og godt ”å fremme voksnes læring”. I det ligger at vi i første rekke er opptatt av bibliotekenes rolle som læringsarenaer. Vår uttalelse bærer preg av det.

2. Kommentarer til de enkelte forslagene

”Bibliotekene skal være fleksible og tilrettelagte læringsarenaer, for både formell og uformell læring...” heter det under ”Bibliotekenes samfunnsansvar (s. 9), og videre: ”... Bibliotekenes posisjon som kunnskapsinstitusjoner krever en styrking gjennom et kompetanseløft i sektoren og samordning av tjenester...”.

Vofo ser for seg biblioteker som lokale ”sentra for livslang læring”. I fokusskiftet det siste decenniet fra ”undervisning” til ”læring”, har bibliotekets rolle i kunnskapspolitikken hatt mulighet for å bli tydeligere. Biblioteket skal ikke erstatte skolen/undervisningsstedene, men være et supplement, og, kanskje særlig for voksne, et alternativt sted for læring, der de læringssøkende ved hjelp av gode veiledere selv søker kunnskapen, selv tar ansvar for egen læring.

Vofo ser for seg at økt vektlegging på intern kompetanseutvikling innen biblioteksektoren også kan omfatte ”voksenpedagogisk kompetanse”. Vi ser for oss en ”*bibliopedagog*” som kan veilede brukerne inn i kunnskapens irrganger, like mye som i læringens metoder. Først når bibliotekarrollen utvides til å kunne veilede både ved kunnskapssøking og læringsmetoder blir biblioteket et reelt læringscenter – ikke bare et kunnskapssenter.

En slik rolle for biblioteket er forsøkt beskrevet på side 18: ”Biblioteket som læringsarena har to dimensjoner. På den ene siden legger biblioteket til rette for læring gjennom å gi tilgang på kunnskapskilder. (*Den tradisjonelle rollen. Vår anm.*). På den andre siden tilbyr biblioteket et inspirerende læringsmiljø i form av arbeidsplasser, utstyr og veiledningskompetanse hos de ansatte....”

Vofo ser for seg at biblioteket stiller sin arena til rådighet for andre læringsaktører i lokalmiljøet. Det skjer mange steder i dag, men kan forbedres og utøkes. Det må stimuleres til samarbeid mellom bibliotek og for eksempel studieforbundenes lokale ledd og deres medlemsorganisasjoner. På den måten skapes mangfold i læringsmiljøet, og biblioteket slipper selv å ivareta alle roller i et læringsforløp. For, som det heter på samme side: ”... Folkebibliotekene har et betydelig utnyttet potensial som læringsarenaer både for den formelle og uformelle læringen.”

Vofo ser for seg at dette potensialet kan utnyttes bedre bl.a. gjennom samarbeid med andre læringsaktører.

Vofo ser også for seg et tettere samarbeid og samordning av skole- og folkebiblioteker mange steder, som et ledd i å opprettholde bibliotektenester flest mulig steder i landet. Også i et læringsperspektiv må en slik samordning være naturlig.

Det ligger i kortene vi har lagt ut, at vi varmt støtter de tiltak som listes opp under de ulike målområdene. Her vil vi spesielt framheve målområdene 1.4, 2.2, 3.1 og 3.2. Under 1.4 vil vi legge til behovet og nødvendigheten av å samarbeide med andre læringsaktører i lokalmiljøet.

Under 2.2 vil vi legge til at nye biblioteklokaler må ta høyde for at andre læringsaktører og kulturorganisasjoner må kunne slippe til.

Under 3.1 vil vi legge til at kompetanseutvikling også må omfatte en ny rolle som ”*bibliopedagog*”.

Under 3.2 vil vi legge til at ved bygging av nettverksgrupper må biblioteket også tenke inn frivillig sektors læringsarena, bl.a. representert ved studieforbundene og deres medlemsorganisasjoner.

3. *Andre kommentarer*

Bibliotekreform 2014 er et godt dokument og et godt grunnlag å bygge videre på. Med referanse til hva vi sier innledningsvis, synes vi man for ensidig knytter seg til offentlig sektor. Vi savner en nærmere omtale av framtidsbibliotekets forhold til og samarbeid med frivillig sektor; de tradisjonelle og nye miljøer for folkeopplysning. Samarbeidet finnes, bl.a. gjennom de årlige Læringsdagene for voksne, der biblioteksektoren er blant de mest aktive, men vi kunne tenke oss en styrking, for eksempel gjennom et "Nasjonalt forum for folkeopplysning". I dag betyr begrepet *folkeopplysning* at folk gjennom læring og danning setter seg selv i stand til å beherske sin hverdag i et komplekst samfunn. Det har en kunnskapsdimensjon, en kulturdimensjon og ikke minst en demokratisk dimensjon. Biblioteket har en rolle å spille i alle disse dimensjonene. I likhet med bl.a. oss.

Oslo, 2007-04-27

Vennlig hilsen

VOFO

Studieforbundenes interesseorganisasjon

Sturla Bjerkaker